

กระบวนการโค้ช เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กระบวนการโค้ช เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

พิมพ์เผยแพร่ออนไลน์ พฤศจิกายน 2562

แหล่งเผยแพร่ ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้

www.curriculumandlearning.com

พิมพ์ที่ ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้, กรุงเทพมหานคร

หนังสือเล่มนี้ไม่มีลิขสิทธิ์ จัดพิมพ์เพื่อส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และการแบ่งปัน

คำนำ

หนังสือ “กระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน” เล่มนี้เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) Feed-up 2) Power questions 3) Acting & Checking 4) Feedback 5) Feed-forward และ 6) Lesson learned ที่สามารถบูรณาการไปกับการจัดการเรียนรู้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้มากพอสมควร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สารบัญ

1. บทนำ	1
2. การโค้ช	1
3. กระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน	2
4. บทสรุป	5
บรรณานุกรม	6

กระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

1. บทนำ

การโค้ชเป็นการดึงศักยภาพผู้เรียนออกมาเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องใช้กระบวนการโค้ชที่มีประสิทธิภาพ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) Feed-up 2) Power questions 3) Acting & Checking 4) Feedback 5) Feed-forward และ 6) Lesson learned

2. การโค้ช

การโค้ชการฝึกทักษะให้กับผู้เรียนโดยเน้นให้ใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเองเป็นลักษณะของการเรียนรู้ส่วนบุคคล **Personalized learning** การโค้ชเน้นชี้แนะผู้เรียนให้พัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติและระดับความสามารถของผู้เรียน พัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

3. กระบวนการโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

การโค้ชมีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปในแต่ละบริบทของการโค้ช หนึ่งใน การโค้ชในบริบทของการเรียนการสอน (instructional coaching) มีขั้นตอนดังนี้

1. Feed – up การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้

เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่เน้นแรงจูงใจภายใน รวมทั้งการสร้างแรงบันดาลใจ Passion ในการเรียนรู้ ความสนใจใคร่รู้ ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ การ Feed-up ที่ดีจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ จากการที่ผู้เรียนมีแรงจูงใจ แรงบันดาลใจ และ Passion ในการเรียนรู้

2. Power questions การใช้พลังคำถาม

เป็นการตั้งคำถามเชิงลึกในองค์ความรู้ที่เป็น main concept ของการเรียนรู้ หรือสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแม่นยำ เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายว่าเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว จะต้องตอบคำถามของผู้สอนให้ได้ ซึ่งการตอบ

คำถามได้ของผู้เรียนนั้น จะเป็นสิ่งสะท้อนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้แล้ว

3. Acting & Checking การประเมินผู้เรียน

เป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ (learning processes) ที่หลากหลายและเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และพร้อมกันนี้ผู้สอนตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการสังเกตการปฏิบัติการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้คำชี้แนะ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. Feedback การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์

เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน ภายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการสะท้อนผลการประเมินให้ผู้เรียนมองเห็นว่าตนเองเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

5. Feed – forward การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอด

เป็นการชี้แนะหรือแนะนำผู้เรียนให้ไปเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ต่อยอดจากการเรียนรู้ในครั้งนี้ เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานของการเป็นนักสร้างสรรค์นวัตกรรมในอนาคต

6. Lesson learned การถอดบทเรียน

เป็นการให้ผู้เรียนสะท้อนคิดสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ตลอดจนการตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ระดับความสำเร็จของการเรียนรู้ของตนเอง วิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงตนเอง ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ที่มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเอง ซึ่งการถอดบทเรียนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (transform) กระบวนการคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

4. บทสรุป

กระบวนการโค้ชทั้ง 6 ขั้นตอนที่ผ่านมา ผู้สอนควรนำไปใช้อย่างต่อเนื่องในลักษณะวงจรของการโค้ช (Coaching cycle) บูรณาการไปกับการจัดการเรียนรู้ จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในโลกยุค Digital Transformation

บรรณานุกรม

มารุต พัฒผล. (2562). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การโค้ช
เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ผู้สอนควรนำไปใช้อย่างต่อเนื่องในลักษณะวงจรของการโค้ช
(Coaching cycle) บูรณาการไปกับการจัดการเรียนรู้
จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

